

The logo consists of the letters 'M', 'O', and 'D' in a bold, black, sans-serif font. The letter 'O' is replaced by a yellow circle with a white crescent shape inside, resembling a stylized speech bubble or a drop.

Mreža za **Otvoreni** Dijalog

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

2022

Ciljevi Mreže za otvoreni dijalog su:

- Doprinos razvoju demokratije, ljudskih prava i vladavine zakona.
- Doprinos kreiranju i implementaciji javnih politika na nacionalnom, regionalnom i evropskom nivou
- Doprinos procesu evropskih i evroatlantskih integracija
- Doprinos razvoju kulture dijaloga
- Doprinos učešću mladih u svim društveno-političkim procesima i razvoj omladinskog aktivizma
- Doprinos razvoju kulture i obrazovanja
- Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i umrežavanje istih
- Doprinos jačanju saradnje između aktivista i organizacija civilnog društva na nacionalnom, regionalnom i evropskom nivou
- Doprinos edukaciji mladih i odraslih i razvoju koncepta neformalne edukacije
- Doprinos poboljšanju kvaliteta života mladih
- Razvoj kulture volonterizma
- Razvoj kulture društveno odgovornog poslovanja i socijalnog preduzetništva
- Razvoj istraživačkih kapaciteta organizacija civilnog društva
- Doprinos jačanju ženskih prava
- Jačanje LGBT prava, prava osoba sa invaliditetom kao i prava drugih manjinskih grupacija.
- Unapređenje statusa socijalno ranjivih kategorija
- Riješavanje pitanja lokalne zajednice
- Doprinos razvijanju kulture preduzetništva

Projektne aktivnosti

U 2022. godini Mreža za otvoreni dijalog je implementirala projekat Jačanje javnih politika za borbu protiv siromaštva čiji budžet je 9295,00 EUR. Projekat se završava u maju 2023. godine.

Projekat je finansiran od strane Fondacije za aktivno građanstvo FAKT. Fond za aktivno građanstvo u partnerstvu sa Udruženjem roditelja djece sa teškoćama u razvoju „Zračak nade“ i Aktivnom zonom, realizuje program “Odgovorno i solidarno: građani preuzimaju inicijativu”, koji finansira Evropska unija.

Opšti cilj je jačanje kapaciteta organizacija građanskog društva da budu profesionalni, učinkoviti, odgovorni i nezavisni akteri – naročito pružalaca socijalnih usluga i omladinskih organizacija. U skladu sa tim, krajnji korisnici projekta će biti mladi i ranjive grupe, pogođene ekonomskim i socijalnim posljedicama Covid-19 pandemije u Crnoj Gori.

Konkurs za podršku projektima organizacija građanskog društva ima dva specifična cilja:

- promovisanje inovativnih pristupa najugroženijim grupama, posebno grupama pogođenim posljedicama pandemije – uključujući mlade, djecu sa smetnjama u razvoju i osobe sa invaliditetom, naročito van glavnog grada, u manje razvijenim oblastima.
- promovisanje uloge kompetentnih, transparentnih, učinkovitih i odgovornih aktera među omladinskim i organizacijama koje pružaju socijalne usluge.

Glavni cilj projekta Mreže za otvoreni dijalog je doprinos borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Crnoj Gori.

Specifični cilj 1: Unapređenje politika na lokalnom nivou u vezi sa smanjenjem siromaštva

Specifični cilj 2: Doprinos prepoznatosti problema siromaštva od strane donosilaca odluka

Glavna ciljna grupa projekta su:

-Stanovništvo koje živi ispod linije siromaštva ili je u riziku od siromaštva kao i u riziku od socijalne isključenosti u dvije odabrane jedinice lokalne samouprave: Kao što je ranije već navedeno u opisu stanja, oko 22 odsto stanovništva Crne Gore je u riziku od siromaštva, odnosno svako treće dijete. Prema podacima, građani sjeverne regije nalaze se među najsiromašnijima, pa će lokalne samouprave koje će učestvovati u ovom projektu biti odabrane upravo iz sjeverne regije. Među najsiromašnijima su porodice koje žive u ruralnim sredinama, nezaposleni i samozaposleni, porodice sa jednim roditeljem i porodice sa troje i više djece, kao i stanovništvo niže obrazovne strukture. Pandemija je dodatno produbila ekonomski jaz, a prema predviđanjima Svjetske banke, ne samo da će trenutno siromašni biti još više osiromašeni, već će doći do porasta broja ukupno siromašnih i porasta broja osoba kojima će trebati socijalna pomoć kako bi obezbijedili osnovne životne uslove. U Svjetskoj Banci predviđaju da bi se Crna Gora mogla suočiti sa porastom nivoa siromaštva do nivoa koji je iznosio 2013, odnosno da bi do 20 000 građana moglo upasti u siromaštvo zbog ekonomskog šoka uzrokovanog pandemijom. Važno je pomenuti da će jedinice lokalne samouprave koje će učestvovati u projektu biti odabrane na osnovu niza faktora u prvoj fazi projekta. Vodiće se računa o administrativnim i finansijskim kapacitetima opštine, stabilnosti lokalne vlasti, kao i o postojanju političke volje za rješavanje problema siromaštva. Stanovništvo u ovim opštinama će direktno uticati kroz proces analize i pružanja informacija, nekad direktno, a nekad posredstvom lokalnih organizacija građanskog društva, dok će efekti projekta biti usmjereni direktno ka njima.

-Dvije jedinice lokalne samouprave: Za učešće u projektu su biti odabrane dvije jedinice lokalne samouprave, na osnovu raspoloživih podataka o stepenu siromaštva, stabilnosti vlasti, i kapacitetima. Trenutno jedinice lokalne samouprave u Crnoj Gori nemaju sistemski i održiv odgovor na problem siromaštva. Iako se i na opštinskom, kao i na nacionalnom nivou izdvajaju velika sredstva za socijalna davanja, ona su vrlo često jednokratna i ne doprinose rješavanju uzroka problema, već samo saniranju posljedica do prvog sljedećeg pogoršanja. Iako se najveći dio odgovornosti za smanjenje siromaštva nalazi državnim organima koji raspolažu mehanizmima fiskalne, poreske, ali i obrazovne politike, jedinice lokalne samouprave imaju prostora da direktno utiču na smanjenje siromaštva u svojim zajednicama. I većina njih to i radi, ali po ad-hoc principu i sa ograničenim dometima. Ovaj projekat će doprinijeti jačanju kapaciteta dvije lokalne samouprave u borbi protiv siromaštva i doprinijeće kreiranju dugotrajnih, održivih i kontekstu prilagođenih rješenja za poboljšanje materijalnog stanja građana/ki.

Državni organi: Ciljnu grupu predstavljaju i državni organi na koje će biti usmjerena zagovaračka kampanja za usvajanje strateškog okvira za borbu protiv siromaštva. To će biti ministarstva koja će u nadležnosti imati pitanje socijalnog staranja, rada, ekonomskog razvoja, poreske i fiskalne politike.

Krajnji korisnici projekta su svi građani i građanke Crne Gore, sa posebnim fokusom na one koji žive ispod granice siromaštva ili su u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, ostale jedinice lokalne samouprave, državni organi

Rezultati projekta su :

- Izrađena i usvojena dva lokalna akciona plana za borbu protiv siromaštva
- Izrađen set preporuka za reformu sistema socijalnog staranja sa fokusom na sistem socijalnog kartona
- Sprovedena zagovaračka kampanja za izradu strateškog dokumenta za smanjenje siromaštva na državnom nivou
- Poboljšana kvaliteta javnih politika za borbu protiv siromaštva
- Ojačani kapaciteti lokalnih samouprava za razvoj i sprovođenje politika za borbu protiv siromaštva
- Ojačana svijest donosilaca odluka o ozbiljnosti problema siromaštva

Glavne aktivnosti projekta su : Razvoj i usvajanje dva lokalna akciona plana za borbu protiv siromaštva; Kreiranje seta preporuka za reformu sistema socijalne zaštite sa fokusom na funkcionisanje socijalnog kartona, sprovođenje zagovaračke kampanje za usvajanje novog strateškog dokumenta za borbu protiv siromaštva na državnom nivou.

Programske aktivnosti

Dodatno kao programsku aktivnost usmjerenu na mlade ljude Mreža za otvoreni dijalog je produkovala Analizu programa stručnog osposobljavanja u kojem učestvuju mladi svršeni studenti.

Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem za većinu mladih u Crnoj Gori predstavlja prvi korak u stupanju na tržište rada. Tokom prethodnih godina mogla su se čuti oprečna mišljenja o efikasnosti programa, prije svega od strane njegovih korisnika/ca. Jedna od glavnih zamjerki na račun programa odnosila se na to da program zapravo obezbjeđuje besplatnu radnu snagu poslodavcima, te da ne daje podsticaj za otvaranje novih radnih mjesta. Sa druge strane, iz prethodnih vlada dolazile su informacije o tome da u prosjeku 50 odsto korisnika/ca programa zasniva radni odnos kod datog poslodavca.

Međutim, vrlo je malo javno dostupnih podataka o efektima ovog programa, a nije poznato ni da li su nadležni organi radili bilo kakvu vrstu evaluacije programa i ispitivanje njegovog uticaja. Sa namjerom da dođemo do informacija koje bi pomogle u razumijevanju efekata programa, sproveli smo online anketu koju je ispunilo 469 bivših korisnika/ca programa.

Rezultati ankete, ali i podaci iz dostupnih istraživanja i analiza poslužili su kao osnova za kreiranje zaključaka i preporuka koji će, nadamo se, poslužiti donosiocima odluka u kreiranju programa koji će na bolji način podsticati zapošljivost i sticanje praktičnih vještina.

Analiza se može pronaći na linku -

<https://drive.google.com/file/d/1ybFMDHpx3aj7yrrkFoMWbch6LkiPLOH2/view>

